

Dr. Szlávik Mátyás. *A tiszai evang. egyházkerület eperjesi kollégiuma theologiai otthonának tíz éves története és jelentése az 1915 16. tanévről.* Miskolc, 1916.

Ez a füzet bizonyosságot tesz arról, hogy csekély anyagi erő mellett is vallásos lelkesedéssel szép sikert lehet elérni az egyházi életben; de mutatja azt is, hogy a tiszai evang. egyházkerület milyen kiváló súlyt helyez arra, hogy lelkészei megfelelő egyházas szellemben neveltessenek, mert, amint mondja: „Hitbuzgó, tanult és önfeláldozó lelkészi kar nélkül evang. egyházunk el sem képzelhető.” Ami áll az evang. egyházra vonatkozólag, ugyan az áll a többi prot. egyházra is. Az eperjesi theol. otthon felügyelő tanára s egyben éltető lelke dr. Szlávik, akinek neve ismert, liberális szelleme elég biztosíték arra, hogy az ev. lelkészek ottani nevelése a leghelyesebb irányban halad

Kájel István felsőiregi ref. lelkész: *Háborus Adventünk.* Adventi imák három hétre. 67 l. Ára 1 kor. 50 fill. Hoffmann és Kronovitz. Debrecen, 1916.

Természetes hangnemben tartott, szép imádságok. Bennük az adventi és háborus gondolatok szerencsésen jutnak kifejezésre. Mindenik imádság előtt egy-egy kis bibliai részlet van megjelölve olvasásra, ami a liturgiában helyes újítás. Azonban az egyes imádságokban a felekezeti szempontok kielézését előnyösnek nem tartjuk.

Pósa Péter cserépfalvi ref. lelkész: *„Én vagyok a feltámadás és az élet.”* (Ján. 11. 25). Temetési beszédek, (orációk). Ára 5 kor. Szerző tulajdona. 1916. 257 l.

Egy fiatal lelkész első tíz évi lelkészi munkájának gyümölcse ez a kötet, mely 60, különböző alkalomra írott gyászbeszédet, illetve halotti búcsuztatót s néhány imádságot tartalmaz. Szűk gondolatkörben mozgó, de mély vallásos lélekből fakadó dolgozatok. Minden beszéd adott alkalomra íródott. Azért olyan helyeken, ahol a bőbeszédű halotti búcsuztatások még szokásban vannak, a mi lelkészeink is sikerrel olvashatják.

Soós Károly bucsi református lelkész: *„Bízatok az Istenben!”* Imádságok háborus időben itthonmaradtak és hadbavonultak számára, Debrecen. Hoffmann és Kronovitz, 1916. 160 l.

A léleknek háborus értelemait: a hitet és lemondást, a reményt és aggodalmat, a bizalmat és kétséget igen szép és keresetlen szavakban szólaltatják meg ezek a közvetlen hangú imádságok. Ezenkívül mindenikből a hazaszeretet melegsége sugárzik. Határozottan a jobb háborus imádságok közé tartoznak. Minden imádságot egy találó bibliai hely idézésével vezet be s egy egyházi énekkel fejez be. A háború bizonytalanságai között vergődő lélekre hasznos és kedves útmutatást nyújtanak ezek az imádságok.

Az Unitárius Teológiai Akadémia Szervezete és Szabályai. Irta: Boros György dr (I—XXXIII. lap és 1—29. lap.)

A K. M. egyik cikkében (1916. 2. sz.) részletes fejtegetés jelent meg arról, hogy az unitárius egyház törvényeit jogtörténeti bevezetéssel és jegyzeteléssel ellátva kellene kiadni. Ebben az irányban az E. K. Tanács bizottságot küldött ki, természetesen *más irányú* szempontokra is tekintettel.

Szerző a teológiai akadémia új szabályzatának keletkezését felhasználta s a fejlődés vázlatos történetével kiegészítve, a szabályzatot a nagy nyilvánosság részére is hozzáférhetővé tette. Erről több egyházi lap meg is emlékezett, de észrevételeket nem közöltek.

Mi őszintén örvendünk az első fecskének. A kezdés már siker. Szerző általában készséges hiva a kezdeményezéseknek s ebbeli érdemei már többször hoztak elismerést részére. Az akadémia igen vázlatos történetét azonban a szerző „szerelmes gyermekére“ az ő tanárkodása alatt fejlődött papnevelő intézetünkre való figyelemmel írta meg s nem az ennek nyomában járható sikerért.

Kitűnik ez egyéb hiányoktól eltekintve abból is, hogy egészen kikapcsolta azt a nagyfontosságú kérdést, hogy a papnevelés régi tanárai „hol és mennyi ideig folytatták tanulmányaikat“ külföldön. Szerző csak kilátásba helyezi, hogy ez is tisztázódni fog (24. lap.). Ily rövid lélekzetű visszapillantásnál szerző igen nagy szerepet juttatott az Értesítőkből megjelent megnyitókknak. A 12., 16., 17., 19., 21. lapokon közölt gondolatok pár sorban összefoglalhatók lettek volna.

Szerettük volna, ha Ferenc József emlékirata *már most* sokkal bővebben lett volna értékesítve, hogy az utolsó évek rohamos fejlődésének szemléleténél az 1886-ban kifejtett szempontokat jobban értékelhessük!

De ilyen kifogások mellett is a szerzőnek érdemül tudjuk be, hogy a jövő munkásainak megjelölte azokat az irányokat, amelyek részletes vizsgálódás és hasznos tanulmányozás tárgyául szolgálhatnak.

Az akadémia vezetősége nagy kötelességet teljesítene, ha az unitárius egyházjog-történeti tanulmányok keretében az egyes felderítetlen részletekre a hallgatók figyelmét felhívna és a dolgozatok tárgyául elsősorban azokat jelölné ki. Mert hiszen mégis csak nagy jelentőséget kell tulajdonítanunk annak, hogy a papok azt az intézményt, amelynek kebeléből a nagyvilágba kilépnek, teljes szomorú és küzdelmes multjával együtt ismerjék. Így ismerve és ekként szeretve: nagyobb megbecsülésben és támogatásban részesítik a más. Szerzőnek sok mindenre kiterjedő gondoskodása juttasson minket mielőbb az akadémia minél részletesebb történetéhez és a vonatkozó jogszabályok *kritikai* fejtegetéséhez. Akkor az elismerés koszorujába a mostani dicséret szerény virágát is el fogjuk helyezni.

th. gy.